

УДК 658.6

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА
СУЧАСНИМ ІНСТРУМЕНТАРИЄМ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ:
КОНЦЕПЦІЯ БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

Н. І. Пилипів

*ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника»*

e-mail: prylypiv@gmail.com

І. Д. П'ятничук

Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького

e-mail: irupary@gmail.com

Ю. В. Максимів

*ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника»*

e-mail: j.maksumiv@gmail.com

Сучасне бізнес-середовище характеризується високим ступенем мінливості (динамічності) й невизначеності, загостренням конкуренції та глобалізацією процесів, що зумовлює пошук нових модифікованих концептуальних підходів до стратегічного управління підприємством з метою забезпечення сталого його розвитку.

Сталий розвиток необхідно розуміти як систему поглядів щодо важливості забезпечення рівноваги між задоволенням потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі.

Сам термін «сталий розвиток» («sustainable development») отримав широке поширення з 1987 року, коли була опублікована доповідь Всесвітньої комісії ООН щодо довкілля і розвитку «Наше спільне майбутнє», відома як доповідь Р. Х. Брундтланда. У ній стійкий розвиток визначався як розвиток, при якому нинішні покоління задовольняють свої потреби, не позбавляючи майбутні покоління можливості задовольняти власні потреби [1, с. 32].

Таким чином, сталий розвиток створює основу для економічного розвитку як окремих підприємств, так держави у цілому, вирішення екологічних та соціальних проблем, що у свою чергу сприятиме підвищенню конкурентоспроможності, дасть змогу зміцнити позиції на регіональних та міжнародних ринках. Тому з метою забезпечення сталого розвитку в умовах нестабільного конкурентного бізнес-середовища необхідним є розробка та успішне упровадження такої концепції, яка сприятиме активізації інноваційної діяльності та екологізації виробництва як стратегічного пріоритету розвитку економіки окремих підприємств і країни у цілому.

Вважаємо, що бізнес-адміністрування в умовах трансформації економіки набуває особливого значення на всіх етапах життєвого циклу суб'єкта господарювання і націлене на досягнення бажаного результату шляхом виокремлення, розвитку та використання конкурентних переваг, які зміцнять позиції підприємства на ринку у довгостроковій перспективі.

Нові глобальні тенденції у вітчизняній економіці зумовлюють пошук нового модифікованого підходу до організації стратегічного управління на підприємстві. Сучасний менеджмент, який знаходиться під впливом інтернаціоналізації і глобалізації, враховує не лише ситуацію на внутрішніх ринках і потреби внутрішніх споживачів і інвесторів, а й інших зовнішніх ринків і залежить від можливостей інвестиційного процесу і рівня складності ресурсного забезпечення. Тому стратегічне управління підприємства повинно відрізнятись універсалізмом і глобальним поглядом на процеси на підприємстві. При цьому необхідно враховувати як управлінське рішення стосовно однієї проблеми вплине на інші сфери діяльності підприємства. Попит на впровадження бізнес-адміністрування в середовище суб'єкта господарювання обґрунтований необхідністю розуміння принципів бізнесу, основних цілей підприємства на підставі правильного визначення пріоритетів в поєднанні з всебічним розвитком особистих навиків учасників управлінської команди у форматі реального бізнес-середовища [2, с. 49].

Підтримуємо позицію науковців М.П. Войнаренко та О.М. Костюк щодо розуміння бізнес-адміністрування: «це діяльність, спрямована на системний підхід до покрокової та узгодженої організації всіх процесів господарської діяльності та аспектів функціонування підприємства з метою ритмічної роботи організації, задоволення потреб споживачів та дотримання високих темпів зростання обсягів реалізації, формування та дотримання позитивного іміджу підприємства, ефективного використання всіх видів ресурсів, взаємодії з громадськими, профспілковими та державними установами, забезпечення мотивації удосконалення професіоналізму та умов для кар'єрного зростання працівників в процесі досягнення цілей діяльності організації та зростання вартості компанії» [2, с. 50].

Таким чином, дотримання системності, покроковості та узгодженості у вирішенні складних питань є запорукою успішного стратегічного управління, яке досягається прийомами бізнес-адміністрування.

У результаті проведеного дослідження, нами виокремлено концепцію бізнес-адміністрування та сформовано авторський підхід до її розуміння: «Концепція бізнес-адміністрування – це сукупність управлінських знань, прийомів та бізнес-технологій направлених (націлених) на забезпечення сталого розвитку підприємства за допомогою інструментарію стратегічного управління, який сприятиме своєчасному реагуванню на виклики мінливого бізнес-середовища». Виокремлене авторське розуміння концепції бізнес-адміністрування сприятиме дотриманню системності управлінських підходів, інтеграції сформованого масиву знань та взаємоузгодженості застосування управлінського інструментарію.

Вирішення глобальних проблем не можливе без узгодження дій та стратегій розвитку на всіх рівнях – від рівня світової спільноти в цілому і рівня окремих країн до рівня промисловості та конкретних підприємств. Результатом системного вирішення економічних, екологічних та соціальних проблем на всіх рівнях буде забезпечення сталого розвитку. Тому з урахуванням вище

наведеного вважаємо, що реалізація сталого розвитку повинна відбуватися на таких рівнях: глобальному, національному, регіональному, галузевому та на рівні суб'єктів господарювання. Це сприятиме формуванню комплексного системного підходу до розв'язання проблем.

З урахуванням вищенаведеного, слід констатувати, що формування сталого розвитку підприємства повинне проявлятися у трьох сферах: економічній, екологічній та соціальній, які взаємопов'язані між собою. Так, економічна складова сталого розвитку може проявлятися через скорочення витрат, збільшення розміру прибутку, збільшення рівня конкурентоспроможності підприємства та ін.; екологічна складова – із скорочення кількості використаних ресурсів і відходів та ін.; соціальна складова – із покращення якості створеного продукту, умов якості життя населення та ін. Тобто формування сталого розвитку проявляється у трьох площинах (економічній, екологічній та соціальній сферах) і у розрізі кількох рівнів (локальному (на рівні окремого підприємства), регіональному, галузевому та національному).

У контексті отриманих результатів можна стверджувати, що розвиток кожної сфери сталого розвитку на рівні окремого підприємства уможлиблюється через застосування сучасного інструментарію стратегічного управління, який відповідатиме за інформаційні запити керівництва у межах виокремлених завдань. Так, якщо керівництво підприємства зорієнтоване на навколишнє середовище (зберегти навколишнє природне середовище, оптимізувати процес використання ресурсів, зменшити кількість відходів), то у цьому випадку доцільно скористатися еколого-орієнтованим управлінням; якщо керівництво орієнтоване на соціальну сферу (сприяти задоволенню потреб населення, виготовити якісну продукцію), то доцільно обрати систему управління якістю; а якщо орієнтоване на економічну сферу (збільшити розмір прибутку, збільшити вартість підприємства, збільшити вартість акцій підприємства), то доцільно обрати систему вартісно-орієнтованого управління.

Слід відмітити, що забезпечення сталого економічного розвитку підприємства необхідно здійснювати із урахуванням інших сфер сталого розвитку, які є взаємопов'язані, що забезпечить комплексний системний підхід у побудові ефективної системи стратегічного управління підприємством.

Встановлено, що з метою забезпечення сталого розвитку підприємства в сучасних умовах бізнес-середовища, інструментарій стратегічного управління можна умовно класифікувати залежно від його застосування на різних етапах стратегічного управління: при аналізі середовища підприємства (swot-аналіз, конкурентний аналіз, функціонально-вартісний аналіз, бенчмаркінг та інші); при визначенні місії і цілей підприємства (мозковий штурм, дерево цілей, бізнес-інжиніринг та ін.); при виборі стратегії (матриці БКГ, McKinsey, метод життєвого циклу товару, портфельний аналіз та ін.); при розробці стратегії (моделі І. Ансоффа, Г. Стейнера, методи SADT, Idef3, DFD, ARIS, сценарне планування); при реалізації стратегії (система збалансованих показників,

структура розбиття робіт та ін.); при оцінці ефективності реалізованої стратегії (внутрішній аудит, стратегічний аудит та ін.) [3, с. 109; 4, 204].

Таким чином, у результаті проведеного дослідження можна зробити висновок, що сучасне мінливе бізнес-середовище зумовило пошук нових підходів до вирішення проблемних ситуацій, які пов'язані із забезпечення сталого розвитку підприємства в умовах невизначеності. Тому виокремлено авторське розуміння концепції бізнес-адміністрування, яке сприятиме дотриманню системності управлінських підходів, інтеграції сформованого масиву знань та взаємоузгодженості застосування інструментарію стратегічного управління з метою забезпечення сталого розвитку підприємства.

Список використаних джерел:

1. Грицина Л. А. Сталий розвиток України через призму міжнародних індексів / Л. А. Грицина // Вісник Хмельницького національного університету. – 2012. – № 3. – Т. 3. – С. 32-36.
2. Войнаренко М. П. Сутність та принципи бізнес-адміністрування на підприємствах / М. П. Войнаренко, О. М. Костюк // Економіка: реалії часу. – 2013. – № 4(9). – С. 49-51.
3. Свірідова С. С. Сучасні інструменти стратегічного управління сільськогосподарськими підприємствами / С. С. Свірідова, С. А. Толстова // Економіка: реалії часу. – 2017. – № 2(30). – С. 109-116.
4. Побережний Р. О. Інструменти стратегічного управління розвитком підприємства в сучасних умовах господарювання / Р. О. Побережний // Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум-2015»: тр. 11-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 7-9 грудня 2015 р. – Харків: НТУ «ХП», 2015. – С. 202-206.

УДК 338.24:65.012

РОЗРОБКА ЕКОНОМЕТРИЧНОЇ МОДЕЛІ ОЦІНКИ ОПТИМАЛЬНОГО БІЗНЕС-ПАРТНЕРА ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ НГК

С. А. Побігун, Н. А. Даляк, Н. В. Калантай

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

e-mail: pobiguserg@gmail.com

Однією із основних передумов ефективного розвитку підприємства є детальний аналіз співпраці з бізнес-партнерами. В практиці стратегічного управління використовують достатньо велику кількість методів та прийомів, що дозволяють оцінювати впливи таких показників на можливість досягнення стратегічних цілей та завдань фірми. Про важливість такого аналізу стверджують іноземні і вітчизняні науковці.

В багатьох закордонних компаніях існує відпрацьована роками схема збору і аналізу інформації про бізнес-партнерів, і на сучасному етапі проходить адаптація сучасних інформаційних технологій до вимог стратегічного